

Rekomendacijos, kaip sumažinti geriamojo vandens suvartojimą ir išvengti stovinio vandens keliamos rizikos žmonių sveikatai

1. **Reguliariai naudoti geriamąjį vandenį**
Užtikrinti, kad vanduo būtų vartojamas nuolat, ypač pastatuose, kuriuose yra mažesnis gyventojų skaičius ar laikinas neužimtumas (pvz., įstaigos, sandėliai, sodybos). Vandens sąstingis padidina mikrobiologinę taršą.
2. **Vykdyti profilaktinį vandentiekio sistemų plovimą**
Mažiausiai kartą per savaitę pravalyti (praplauti) visus čiaupus ir maišytuvus, atsukiant juos 2–5 minutėms. Tai pašalina stovintį vandenį iš vidaus tinklų.
3. **Reguliariai išplauti mažai naudojamą atšakas**
Jei pastato viduje yra atšakų, kuriomis vanduo beveik nenaudojamas, rekomenduojama parengti **praplovimo grafiką**, ir atlikti periodinį vandens nuleidimą.
4. **Prižiūrėti ir, jei reikia, pakeisti vidaus vandentiekio įrangą**
Reguliariai tikrinti vandens maišytuvus, filtrus, aeratorius. Susidėvėję ar užsikalkėję įrenginiai gali tapti mikroorganizmų dauginimosi vietomis.
5. **Vengti perteklinio vandens kaupimo talpose**
Neužpildyti talpų didesniu nei reikalinga kiekiu vandens ilgesniam laikui. Vandens laikymas be cirkuliacijos skatina legionelių ir kitų bakterijų dauginimąsi.
6. **Palaikyti tinkamą šalto vandens temperatūrą**
Šaltas vanduo turi būti $\leq 20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Temperatūrai pakilus, didėja mikroorganizmų dauginimosi rizika. Rekomenduojama izoliuoti vamzdžius, ypač jei jie eina šalia karšto vandens trasų.
7. **Atlikti vidaus vandentiekio sistemų dezinfekciją pagal poreikį**
Jei vanduo užsistovėjo ilgą laiką (pvz., po renovacijos, po avarijos, po ilgalaikio nenaudojimo), rekomenduojama atlikti:
 - **terminę dezinfekciją** (karštu vandeniu), arba
 - **cheminę dezinfekciją**, naudojant sertifikuotas medžiagas.
8. **Vengti perteklinio vandens naudojimo buitiniams poreikiams**
Skatinti racionalų vartojimą:
 - nenaudoti vandens, kai jo nereikia (pvz., valant paviršius naudoti tik tiek, kiek būtina);
 - rinktis ekonomiškus aeratorius ir maišytuvus;
 - taisyti vandens pratekėjimus iš karto.
9. **Informuoti pastato gyventojus ar darbuotojus**
Jei patalpos yra laikinai nenaudojamos, informuoti darbuotojus ir lankytojus apie būtinybę praplauti čiaupus prieš naudojimą.
10. **Atlikti reguliarius vandens kokybės tyrimus**
Rekomenduojama tikrinti:

- bendrą mikrobiologinę taršą,
- chemijos rodiklius pagal HN 24:2023,
ypač jei yra įtarimas dėl stovėjimo ar sistemos užterštumo.

11. **Vykdyti vandentiekio sistemos priežiūrą pagal technines taisykles**

Užtikrinti sistemų eksploatacijos žurnalą, praplovimų įrašus, atliktų tyrimų duomenis. Tai padeda įrodyti rizikų kontrolę ir atliktas prevencines priemones.